

Position paper visie 'Landbouw, natuur en voedsel, waardevol en verbonden'

Aan de leden van de commissie 'Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit'

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) wil graag haar kijk op de visie van LNV met u delen. Allereerst zijn wij van mening dat een visie altijd belangrijk is. Een doorkijk naar de toekomst om als maatlat naast te maken keuzes te kunnen houden. Dit zou echter niet alleen voor boeren moeten gelden, maar evenzogoed voor overheidsorganen en de politiek. NMV wil graag aandacht vragen voor de positie van melkveehouders maar ook andere agrarische ondernemers in Nederland. Het is belangrijk er rekening mee te houden met dat een transitie in de landbouw vooral veel tijd nodig heeft. Iedere 4 jaar kan het politieke speelveld door anders uitvallende stemmingen compleet veranderen, maar dit mag geen invloed hebben op een lange termijn visie die aan onze boeren wordt voorgelegd.

Laten we niet vergeten dat de contouren van hoe onze agrarische sector er vandaag de dag uit ziet, ook het gevolg zijn van een visie die vanuit de overheid werd voorgespiegeld. Mansholt is een belangrijke grondlegger voor de huidige landbouwpraktijk geweest. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog en zo van grote betekenis geweest voor de hoe de landbouw er vandaag de dag uit ziet en het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Iets wat zich in pakweg 70 jaar ontwikkeld heeft, kunnen we gezien de forse investeringen en het ontoereikende verdienmodel niet in een korte transitieperiode omdraaien.

Internationale handelsverdragen zorgen voor een ongelijk speelveld doordat veel voedsel dat in de EU niet geproduceerd mag worden wel tegen een lagere kostprijs geïmporteerd wordt. Het vereist een ketenverandering waarbij wat ons betreft een belangrijk component is dat de inkomenspositie van boeren allereerst verbeterd moet worden. In de keten na de boer worden grote winsten gemaakt. Zonder een gedegen inkomen betekent aanvullende eisen stellen aan de agrarische sector dat de inkomens nog verder onder druk komen te staan. Dat is wat NMV betreft ontoelaatbaar. NMV constateert daarnaast dat het beleid ingegeven door de zuilen van de verschillende Europese richtlijnen die grote impact op de landbouw hebben, onvoldoende integraal is en nog steeds tot tegenstrijdige gevolgen kunnen leiden. In het wettelijke eisenpakket dienen afwijkingsbevoegdheden te komen als de stroomvloed van nieuwe regels vanuit de waterschappen (onttrekkingsverboden i.c.m. water mest uitrijden) of de jurisprudentie invloed hebben op het functioneren van de kringlooplandbouw. Het meest recente voorbeeld is de verregaande natuurwetbeschermingsvergunning voor beweiden en bemesten.

Fundament van de maatschappij

De primaire sector is letterlijk de basis van onze samenleving. Zonder voedsel kan geen economie floreren. Menselijk welzijn is afhankelijk van de voedselvoorziening. De primaire sector vormt daarmee het fundament van de samenleving en zorgt voor een betaalbaar beheer van ons prachtige landschap. Daar moet meer bewustwording voor gecreëerd worden.

SPEERPUNTEN VAN NMV OP VISIE

NMV wil de commissie van landbouw graag de volgende punten ter overweging meegeven:

- Er moet meer inzicht komen op de daadwerkelijke kostprijs van ons voedsel. Daarin moet ook een reële, marktconforme, vergoeding boer de boer in zijn opgenomen wat zich terugvertaalt in een betere opbrengstprijs.
- Alleen door het systeem van beprijzen transparant te maken kan werkelijk inzichtelijk gemaakt worden wat ons voedsel kost, en kan tevens een doorrekening gemaakt worden wat er nodig is om een transitie te ondersteunen.
- Zo lang wij voedingsmiddelen vanuit het buitenland importeren die aan minder hoge kwaliteitseisen op het gebied van milieu of dierenwelzijn hoeven te voldoen, dan vereist wordt van onze Nederlandse boeren is er geen sprake van level playingfield en zal het lastig worden, zo niet onmogelijk zijn, om de toegevoegde waarde in de prijs van producten vertaald te krijgen. NMV wil dan ook dat er ofwel uitsluitend producten met dezelfde standaard worden geïmporteerd ofwel dat er een heffing komt om importproducten die aan lagere eisen voldoen, waarbij deze heffing via een fonds beschikbaar komt voor de Nederlandse boeren ter verduurzaming.
- Veel boeren hebben een modaal inkomen en zouden onder de Nederlandse en EU bescherming van het consumentenrecht moeten vallen waardoor onredelijke voorwaarden nietig zijn of vernietigbaar zijn.
- Er moet integraal beleid komen: In de visie wordt gesproken over het emissiearme stallen. Maar emissiearme vloeren leiden regelmatig tot gevaarlijke situaties zoals we in Markelo gezien hebben. Daarbij zijn luchtwassers ongewenst voor de melkveehouderij. Deze functioneren het beste bij gesloten stalsystemen. Iets wat we onwenselijk vinden voor de melkveehouderij en ook haaks staat op het toepassen van weidegang. NMV wil daarom dat voor de uitvoering van de visie meer onderzoek naar bronmaatregelen (luchtbehandeling) en veiligheid (arbo en dierenwelzijn) een onderdeel moet zijn dat niet eerder beoordeeld is.
- Om ook in de melkveehouderij kringlopen nog beter te kunnen sluiten is moet het telen van eiwitrijke gewassen bevorderd worden. De 80/20 grasland/bouwland regel, die nu in de actieprogramma's om aan de derogatievoorwaarden te kunnen voldoen, staat daar

haaks op. Wat ons betreft zou dit ten dele losgelaten moeten worden om het sluiten van kringlopen te bevorderen. Ook zou er zo meer maïs in de melkveehouderij geteeld kunnen worden, waardoor de stikstofexcretie ook gedrukt wordt.

- Er moet voorkomen worden dat nieuwe duurzaamheidseisen uiteindelijk betaald worden door herverdeling van melkgeld, zoals bij weidemelk reeds het geval is. Dit betekent dat er in de gehele keten een omslag nodig is, om ervoor te zorgen dat de primaire producent de meerwaarde daadwerkelijk ontvangt.
- De bodem is essentieel voor de landbouw en wegens het grondgebonden karakter van de melkveehouderij in het bijzonder. Echter, door de Wet grondgebonden groei melkveehouderij worden onze melkveehouders met hogere kosten opgezadeld dan Europese collega's. Terwijl de grond in Nederland al erg duur is. De melkveehouderij is bij uitstek de sector waar zorg voor biodiversiteit en weidevogels plaatsvindt. Daar zou een adequate beloning tegenover moeten staan, ook wanneer deze gronden buiten de collectieven vallen. Maar bereikbaar zijn voor iedere boer.
- Een grondgebonden bedrijf dat niet boert in uitsluitend een stal en al haar voer aankoopt is veel minder goed in staat om een constante milieu resultaten te bieden. De grondsoort, de bodem, de verkaveling, het weer, de beschikbaarheid van water, het type vee zorgen voor de grote verschillen tussen de bedrijven en de jaren die ingegeven worden door de natuur. Bij bedrijven die zelf geen eigen voer verbouwen wordt de impact van het aangekochte voer niet meegenomen waardoor het lijkt dat ze een constante goede milieu doelen realiseren.
- Beleid wat in het kader van di visie geïmplementeerd wordt moet gericht zijn op het behalen van doelen. Dit zien wij onvoldoende terug in de visie. Zoals de fosfaatrechten in beginsel geïmplementeerd zijn om te voldoen aan de nitraatrichtlijn en de gestelde voorwaarden aan derogatie. Daarvoor worden we afgerekend op een fosfaatproductieplafond. Nu er teveel rechten blijken uitgegeven worden er toch aanvullende maatregelen in de vorm van afoming toegepast, terwijl het doel (onder fosfaatplafond blijven) ruimschoots met een groot negatief verschil behaald is. In de huidige tijd van toenemende wet- en regeldruk vindt NMV dat ontoelaatbaar en niet te verkopen aan de boer, die met teveel veranderende omstandigheden geconfronteerd wordt. De komende jaren zal de vergrijzing in de sector toenemen, wat een grote zorg is van NMV. Door stabiel en gericht doelbeleid te handhaven, die een gedegen visie nastreeft, kan men voorkomen dat de agrarische sector straks geen opvolging meer kent.